

OBSAH

(1) ÚVOD

1.1 O spisech v tomto svazku	23
1.1.1 „Apokalypsy“, nebo „zjevení“?	23
1.1.2 Výběr a pořadí spisů	25
1.2 Fenomén apokalyptiky od židovství po křesťanství	27
1.2.1 Apokalypsa, apokalyptika, apokalypticismus	27
1.2.2 Z dějin bádání	28
1.2.3 Čtyři přístupy k definici	30
1.2.3.1 Tradiční	30
1.2.3.2 Literárně formální	31
1.2.3.3 Esenciální	32
1.2.3.4 Eklektický	32
1.2.4 Klasifikace apokalyps	33
1.2.4.1 Výběr textů	33
1.2.4.2 Kosmologické apokalypsy	35
1.2.4.3 Historické apokalypsy	36
Sub specie aeternitatis	36
1.2.5 Otázky autorství	38
1.2.5.1 „Sitz im Leben“	38
1.2.5.2 Pseudonymita	39
1.2.6 Původ apokalyptiky	40
1.2.6.1 Izrael: proroctví, nebo moudrost?	40
Den Hospodinův a vypočítávání konce	42
Reinterpretace proroctví	42
Moudrost skrytá v nebi	43
Otázka původu zla	44
1.2.6.2 Babylón a Akkad: mantika a proroctví	45
1.2.6.3 Persie: dualismus, angelologie, démonologie, soud ohněm ...	46
1.2.6.4 Helénistický kontext židovské apokalyptiky	47
1.2.7 Kontinuita a diskontinuita prorocké a apokalyptické eschatologie	49
1.2.7.1 Transcendentní apokalyptická eschatologie	51
1.2.7.2 Kosmologicko-dualistická apokalyptická eschatologie	51
1.2.7.3 Individualizace eschatologie v apokalypsách	52
1.2.7.4 Vzkříšení a andělská transformace v apokalypsách	53
1.2.8 Apokalypticismus a křesťanství	54
1.2.9 Seznam literatury	55

1.3 Profétie v raném křesťanství	57
1.3.1 Úvod	57
1.3.2 Christologické ukotvení novozákonního obrazu profétie	57
1.3.3 Novozákonní svědectví o raně křesťanské profétii	58
1.3.4 K novozákonním obrazům profétie	61
1.3.5 Postkanonické raně křesťanské písemnictví	63
1.3.6 Křesťanská profétie a řecká mantika	64
1.3.7 Otevřený konec	67
1.3.8 Seznam literatury	70

(2) ADAM

2.1 Úvod	73
2.1.1 Adamovské spisy	73
2.1.1.1 O Zjevení Mojžíšově	74
2.1.1.2 O Životě Adama a Evy	74
2.1.2 O Závěti Adamově	75
2.1.2.1 Charakteristika spisu	75
2.1.2.2 Datace	76
2.1.2.3 Prameny a původní jazyk	77
2.2 Edice a literatura	78
2.3 Závěť Adamova (překlad ze syrštiny)	80
Horarium noci	80
Horarium dne	82
Proroctví	84
Nebeská hierarchie	88

(3) BARTOLOMĚJ

3.1 Úvod	93
3.1.1 Misionář, vizionář, mystik	93
3.1.2 O Evangeliu Bartolomějově	95
3.1.3 O Otázkách Bartolomějových	96
3.1.3.1 Charakteristika spisu	96
3.1.3.2 Poznámka k teologickému hodnocení	97
3.2 Edice a literatura	98

3.3 Otázky Bartolomějovy (překlad z řečtiny a latiny)	100
Úvod	100
Ježíšův sestup do podsvětí	100
Praotec Adam	102
Anděl pomsty	102
Duše spravedlivých	103
Otázky pro Marii	104
Mariina modlitba	105
Mariino vyprávění	106
Pohled do propasti	107
Rozhovor Petra a Marie	108
Bartolomějova žádost	109
Beliar	109
Beliarovo vyprávění o andělech	111
Andělé větrů a moře	112
Kolo z propasti	113
Antikristovo vyprávění	114
Vyprávění padlého anděla	116
Bartolomějova modlitba	118
Dodatek – o hříchu proti Duchu svatému	121
Dodatek – o manželství	122
Dodatek – vyslání apoštolů	123

(4) ÉLCHASAI

4.1 Úvod	127
4.1.1 Kdo je Élchasai?	127
4.1.2 Apokalyptický spis	128
4.1.3 Proroctví o válce andělů a okolnosti vzniku knihy	129
4.1.4 Aramejský citát	130
4.1.5 Další motivy	130
4.1.5.1 Élchasai, „baptisté“ a Mání	131
4.2 Edice a literatura	132
4.3 Kontexty a zlomky knihy Élchasai (překlad z řečtiny)	133
4.3.1 Hippolytos Římský	133
O nauce Alkibiada z Apameje	133
4.3.2 Eusebios z Kaisareje	137
O helkesaitech	137
4.3.3 Epifanios ze Salamíny	137

O falešném proroku Élkšaiovi	137
O ebionitech	140
O sampsajích	141

(5) EZDRÁŠ

5.1 Úvod	145
5.1.1 Ezdrášovské spisy	145
5.1.1.1 O Prvním, Druhém a Třetím Ezdrášovi	145
5.1.1.2 O Čtvrtém Ezdrášovi	147
5.1.1.3 O Pátém a Šestém Ezdrášovi	148
5.1.1.4 Další spisy	149
5.1.1.5 Ezdrášovský cyklus	149
5.1.2 O Zjevení Ezdrášově	150
5.1.2.1 Původ a skladba díla	150
5.1.2.2 Charakteristika a motivy	150
5.1.2.3 Antikrist	151
5.1.2.4 Datace a příbuzné spisy	152
5.1.2.5 Jazyk	152
5.1.3 O Zjevení Šadrakově	152
5.1.3.1 Šadrak	152
5.1.3.2 Příbuzné texty a původ spisu	153
5.1.3.3 O pokání	154
5.1.3.4 Kázání o lásce	155
5.1.3.5 Místo apokryfu v dobové realitě („Sitz im Leben“)	155
5.1.3.6 Jazyk	156
5.1.4 O Vidění Ezdrášově	157
5.1.4.1 Problém původu a datace	157
5.1.4.2 Obsah a teologický význam	158
5.1.4.3 Textová tradice a jazyk originálu	158
5.2 Edice a literatura	159
5.3 Zjevení Ezdrášovo (překlad z řečtiny)	163
Spor s Bohem	163
Den soudu	165
Peklo	166
Antikrist	167
Tresty a přímluvy	168
Ezdrášova smrt	170

5.4 Zjevení Šadrakovo (překlad z řečtiny)	172
Kázání o lásce	172
Spor s Bohem	173
Příprava na smrt	176
O pokání před smrtí	178
5.5 Vidění Ezdrášovo (překlad z latiny)	181
Peklo	181
Nebe	184
Spor s Bohem	185
5.5.1 Vidění Ezdrášovo (sumář z delší verze)	185

(6) JAN

6.1 Úvod	189
6.1.1 Janovské apokalypsy	190
6.1.1.1 O Druhém zjevení Janově	191
6.1.1.2 O Třetím zjevení Janově	192
6.1.1.3 O Tajemstvích Janových	192
6.1.1.4 O Tajné knize Janově	193
6.1.2 O Prvním zjevení Janově	193
6.1.2.1 Doba vzniku	193
6.1.2.2 Místo vzniku	195
6.1.2.3 Forma spisu	195
6.1.2.4 Vztah ke kanonickému Zjevení Janovu	196
6.1.2.5 Teologie spisu	196
6.1.3 O Otázkách Janových	198
6.1.3.1 Bogomilství a katarství	199
6.1.3.2 Původ spisu	201
6.1.3.3 Význam spisu	202
6.2 Edice a literatura	203
6.3 První zjevení Janovo (překlad z řečtiny)	208
Modlitba na hoře Tábor	208
Kniha sedmi pečeti	208
Antikrist	209
Vzkříšení mrtvých	210
Očista země	211
Příprava soudu	212
Sedm pečeti	213
Poslední soud	214

6.4 Otázky Janovy (překlad z latiny)	217
Satanovo putování	217
Vzpoua andělů	219
Stvoření světa	221
Stvoření člověka	222
Had a hřích	222
Satanovi služebníci	224
Křest, modlitba, manželství	225
Znamení příchodu Páně	226
Nebeský soud	227

(7) MARIA

7.1 Úvod	233
7.1.1 Mariánské apokalypsy	233
7.1.1.1 O syrském Zjevení Mariině v závěru Šesti knih	233
7.1.1.2 O syrském Zjevení Mariině v závěru Knihy o pohřbu Panny Marie	234
7.1.1.3 O etiopském Zjevení Mariině	234
7.1.2 O řeckém Zjevení Mariině	235
7.1.2.1 Obsah a literární hodnota	235
7.1.2.2 Příbuzné spisy	236
7.1.2.3 Z dějin bádání	237
7.1.2.4 Jazyk	237
7.2 Edice a literatura	238
7.3 Zjevení Mariino (překlad z řečtiny)	240
Setkání Marie a Michaela na Olivové hoře	240
Nevěřící v temnotě	241
Ohnivá řeka a další tresty	242
Nekázeň v církvi	243
Duchovní osoby	244
Židé a další hříšníci v temné řece	245
Mariina přimluva za křesťany	246
Další přimluvy	247
Velikonoční úleva	248

(8) PAVEL

8.1 Úvod	253
8.1.1 Testimonia	253
8.1.2 Textové dochování	254
8.1.2.1 Datace a místo vzniku: řecký originál	254
8.1.2.2 Jinojazyčné verze	255
8.1.2.3 Latinské verze	256
8.1.3 Charakteristika spisu	258
8.1.3.1 Kořeny a souvislosti	258
8.1.3.2 Obsah spisu podle latinského rukopisu P ^L	259
8.1.3.3 Motivická výstavba	260
8.1.3.4 Hřích a trest	262
8.1.4 Proměna textu na latinském církevním Západě: Vidění Pavlovo ..	263
8.1.4.1 List spadlý z nebe	265
8.1.4.2 Recepce Vidění Pavlova	266
8.2 Edice a literatura	267
8.3 Zjevení Pavlovo (překlad z latiny)	275
Biblický úvod	275
Nález textu	275
Stížnosti stvoření	275
Zprávy andělů o lidech	277
Zlí a dobří andělé	279
Smrt spravedlivého	280
Smrt bezbožníka	282
Soud nad bezbožníkem	283
U rajske brány	285
Henoch a Eliáš	285
Zaslíbená země	286
Město Kristovo	288
Pyšní před branami	288
Svatí u čtyř řek	289
Zlaté trůny	290
David	291
Návštěva v pekle	292
Tresty duchovních	293
Další tresty	294
Přímluvy za hříšníky	298
Návštěva ráje	300
Panna Maria	301
Praotcové	301

Mojžiš a proroci	302
Lot	303
Jób	304
Noe	304
Elijáš a Eliša	305
8.4 Vidění Pavlovo (překlad z latiny)	306
(9) PETR	
9.1 Úvod	317
9.1.1 Petrovské apokryfy	317
9.1.1.1 Zpráva o vzkříšení	317
9.1.1.2 Skála církve	317
9.1.1.3 Protivník gnostiků	318
9.1.1.4 Protivník Pavlův	319
9.1.1.5 Vizionář	320
9.1.2 O Zjevení Petrově	321
9.1.2.1 Charakteristika textu	321
9.1.2.2 Vztah k dalším spisům	323
9.1.2.3 Testimonia a vztah ke kánonu	324
9.1.2.4 Doba, místo vzniku a další osudy spisu	324
9.1.2.5 Paralelní pohanské dobové představy o posmrtném životě	326
9.1.2.6 Přímluva spravedlivých za hříšníky	326
9.1.2.7 Z bádání o zdrojích a motivech	327
9.2 Edice a literatura	329
9.3 Zjevení Petrovo (překlad etiopské verze)	333
Nadpis a prolog	333
Znamení příchodu Páně a konce světa	333
Znamení fíkovníku	334
Sbor s Bohem	335
Vzkříšení mrtvých	336
Zkáza světa a soudný den	337
Tresty hříšníků	338
Další tresty hříšníků	341
Hříšníci vedle spravedlivých	342
Záchrana spravedlivých	343
Petrovo poslání v Římě	343
Zjevení na hoře	344
Zjevení na hoře – pokračování	345

9.4 Zjevení Petrovo (překlad z řečtiny)	346
Závěr řeči Páně	346
Zjevení na hoře	346
Tresty hříšníků	347

(10) SIBYLLA

10.1 Úvod	351
10.1.1 Sibylla Erythrejská	351
10.1.2 Sibylla Kýmská a <i>Libri Sibyllini</i>	352
10.1.3 O židovských a křesťanských Sibylliných věštbách	352
10.1.4 O Pseudo-Fókylidových naučeních (Sib 2,56–148)	355
10.1.5 O proměně pohanské věstkyně	357
10.2 Edice a literatura	358
10.3 Sibylliny věštby (překlad z řečtiny)	363

PRVNÍ KNIHA

Sibyllin úkol	363
Stvoření světa	363
Adam a Eva	364
Pád	364
První pokolení	365
Druhé pokolení	366
Třetí pokolení	366
Čtvrté pokolení	366
Páté pokolení	367
Nóemův úkol	367
Rébus Božího jména	367
První výzva k pokání	368
Druhá výzva k pokání	369
Nóe nastupuje do archy	370
Potopa	370
Hledání země	371
Přistání ve Frýgii	372
Šesté pokolení	372
Sedmé pokolení: Títáni	373
Vtělení Páně	374
Jan Křtitel	374
Zvěstování Páně	374

Utrpení Páně	375
Vzkříšení a nový lid Páně	376
Proroctví o rozptýlení Židů	376

DRUHÁ KNIHA

Sibyllina inspirace	377
Proroctví o pohromách v desátém pokolení	377
Nebeský závod	378
Pseudo-Fókylidés – o spravedlnosti	379
Pseudo-Fókylidés – o milosrdenství	380
Pseudo-Fókylidés – o umírněnosti	380
Pseudo-Fókylidés – o penězích	381
Pseudo-Fókylidés – o důstojnosti a umírněnosti	381
Cíl závodů v nebesích	383
Znamení konce	383
Eschatologická vláda Židů	384
Příchod Elijáše a další znamení	384
Ohnivá zkáza	384
Soud	385
Vzkříšení z mrtvých	385
Rozdělení dobrých a zlých	386
Potrestání zlých	387
Odměna dobrých	388
Sibyllino pokání	389
Písařova námitka	390

ŠESTÁ KNIHA

Hymnus o Ježíši Kristu	390
------------------------------	-----

SEDMÁ KNIHA

Zkáza různých míst	391
Potopa	391
Další věštby o zkáze různých míst	392
O davidovském králi	392
Věštby proti různým národům	393
Křest Ježíšův	394
Rituální předpisy	394
Věštby proti různým národům	395
Zničení světa	396
Falešní proroci	396
Obnovení světa	396
Sibyllino pokání	397

OSMÁ KNIHA

Proroctví o královstvích světa	398
Varování před lakotou	398
Věštba proti Římu	399
Císař Hadrianus	399
Neronův návrat za vlády Marka Aurelia	400
Věštby proti Římu	401
Rovnost mezi lidmi posledních dní	402
Zkáza Říma	402
Oslava císaře Hadriana	403
Neronův návrat	403
Další věštba o Neronově návratu	404
Věštby proti různým národům	404
Katastrofy posledních dní	404
Ježíš Kristus Boží Syn Spasitel Kříž	406
Vtělení Syna	407
Zvěstování Páně	408
Utrpení Páně	409
Vzkříšení a nový lid Páně	410
Chvalozpěv	410
Nepokoje posledních dní	411
Boží řeč proti modlářství	412
Dvě cesty	413
Poslední soud	413
Přehled veršů 8,218–428 Ω	414
Ježíš Kristus navěky	415
Hymnus o Bohu Stvořiteli	415
Narození Páně	416
Výzva k duchovní bohoslužbě	416

(11) TOMÁŠ

11.1 Úvod	421
11.1.1 Charakteristika Zjevení Tomášova	421
11.1.2 Testimonia, prameny	422
11.1.3 Doba vzniku	423
11.1.4 Sitz im Leben	423
11.2 Edice a literatura	424

11.3 Zjevení Tomášovo (překlad z latiny)	426
Výčet pohrom	426
Králové dobří a špatní	427
Znamení Antikrista	429
Sedm znamení konce světa	430
Vzkříšení mrtvých	433

(12) ZÓSIMOS

12.1 Úvod	437
12.1.1 Charakteristika	437
12.1.2 Kompozice	438
12.1.3 Původní jazyk spisu	438
12.1.4 Doba a místo vzniku	439
12.1.5 Teologie	440
12.1.6 Název spisu	441
12.2 Edice a literatura	442
12.3 Zósimovo vyprávění o Rekábejcích (překlad z řečtiny)	445
Zósimova cesta	445
Setkání s Blaženými	446
Vyprávění Rekábejců	448
O životě Blažených	450
Zósimův návrat	453
Zápas s ďáblem	453
Zósimova smrt	455

(13) APOKALYPSY Z NAG HAMMÁDÍ

13.1 Úvod	459
13.1.1 O Zjevení Pavlově	459
13.1.1.1 Charakteristika	460
13.1.1.2 Obsah	460
13.1.2 O Jakubovi Spravedlivém	461
13.1.3 O Prvním zjevení Jakubově	463
13.1.3.1 Charakteristika	463
13.1.3.2 Obsah	464
13.1.3.3 Význam	464
13.1.4 O Druhém zjevení Jakubově	465

13.1.4.1	Charakteristika	466
13.1.4.2	Obsah a struktura	466
13.1.4.3	Teologie	467
13.1.4.4	Žánr	469
13.1.4.5	Text a datace	469
13.1.5	O Zjevení Petrově	469
13.1.5.1	Charakteristika	470
13.1.5.2	Teologie	470
13.1.5.3	Datace a místo vzniku	470
13.2	Edice a literatura	471
13.3	Zjevení Pavlovo (NHC V/2, překlad z koptštiny)	475
	Setkání s dítětem	475
	Čtvrté nebe	476
	Páté nebe	477
	Šesté nebe	477
	Sedmé nebe	477
	Osmé, deváté a desáté nebe	478
13.4	První zjevení Jakubovo (NHC V/3, překlad z koptštiny)	479
	První rozhovor	479
	Druhý rozhovor	481
	Poučení o archontech	482
	O Addaiovi	482
	O učednicích	483
13.5	Druhé zjevení Jakubovo (NHC V/4, překlad z koptštiny)	485
	Jakubova řeč	485
	Citovaná řeč Ježíšova	486
	Ježíšova hlavní řeč	487
	Jakubovo martyrium	491
	Jakubova modlitba před smrtí	491
13.6	Zjevení Petrovo (NHC VII/3, překlad z koptštiny)	493
	Úvod	493
	Petrova zpráva o vidění a slyšení	493
	Spasitelova řeč a Petrova odpověď	494
	Petrova zpráva o vidění	496
	Závěr	497

Seznam zkratek	501
Bibliografie	510
Rejstřík spisů	513
Rejstřík osobních jmen	541
Rejstřík místních jmen	547
Rejstřík vybraných pojmů	549
Ediční poznámka	563